

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. c)

Istorie

Varianta 8

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉMA

(30 bodov)

Pozorne prečítajte nasledovné úryvky:

A. „V roku 1948 vzniká Securitatea [...]. Pod jej dozom prebiehajú všetky zatknutia a väznenia, deportácie na kanál Dunăre-Marea Neagră, do Bărăganu. Na rozkaz Stalina (ktorému sa Gheorghiu-Dej podľo podriadi), júna 1951, začína neľudská deportácia 10 288 rodín do Bărăganu a Moldovy. [...] V lágroch a väzniciach sa ľudia tvrdo vyhladzujú (likvidujú). [...]

V kultúre sa prijíma východný vzor, ako i v ostaných oblastiach. Ničia sa a prepisujú národné hodnoty. Vzťahy so Západom sú prerušené. Školstvo je preorganizované podľa sovietskeho vzoru. [...] Aj učebnice sa prekladajú z ruštiny(jazyk, ktorý sa stáva povinným od IV. triedy). [...] Národné dejiny sú prepísané podľa marxisticko-leninského vzoru, na princípoch priateľstva so ZSSR. Nový školský zákon prepúšťa všetkých učiteľov čo nechceli spolupracovať s novým režimom. [...] opozičná tlač je zakázaná. Ministerstvo propagandy je pretvorené na Ministerstvo informácií, aby mohlo kontrolovať tlač, rozhlas, kiná, divadlá. V roku 1948 sa zakázali 8000 kníh a časopisov.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

B. „V roku 1963, po prvýkrát, Rumunsko (*România*) hlasuje v OSN, ináč ako ZSSR. Neskôr počas vyhrotenia čínsko-sovietskeho konfliktu, riešenie ktorého sa Gheorghiu-Dej ponúkne sprostredkovať, nezávislých hlasovaní Rumunska (*României*) je stále viac. Režim si začnú na Západe vážiť, lebo dúfajú, že tak oslabia Varšavskú dohodu. [...]. Rumunské ekonomické delegácie sú pozývané do Švajčiarska, Anglicka, Belgicka, Holandska, Talianska a Japonska. V roku 1962 sa podpisuje dohoda s jednou anglicko-francúzskou spoločnosťou, ohľadom stavania oceliarní v Galați. [...] Odmietajúc pomáhať Moskve v jej snahe mať hegemoniu nad medzinárodným robotníckym a komunistickým hnutím, Rumunsko (*România*) sa spojí s Čínou, súc posmeľované Západom. Využívajúc čínsko-sovietsky konflikt, v apríli 1964, RRS(PMR) vydá «Vyhlásenie o nezávislosti», v ktorej sa tvrdí, že každá komunistická strana má právo na slobodu prejavu. [...] Odpojenie Gheorghiu-Deja od Moskvy sa vysvetľuje ako následok strachu pred destalinizáciou[...], proces, ktorý umožnil v «socialistických», krajinách nahradenie stalinových ľudí dosadených po 1945, zmeny čo mohli mať neželané následky aj v Bukurešti (*București*).”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

Opierajúc sa o nasledovné úryvky, odpovedajte na nasledovné požiadavky:

1. Menujte z úryvku **A**, represívnu inštitúciu, založenú v roku 1948. **2 body**
2. Vyberte z úryvku **B**, informáciu o ekonomických stykoch rumunského štátu. **2 body**
3. Menujte dvoch politických lídrov, o ktorých hovoria úryvky **A**, ako i **B**. **6 bodov**
4. Napíšte písmeno zodpovedajúce úryvku, v ktorom sa tvrdí, že postoj Rumunska (*României*) voči Sovietskemu zväzu si váži aj Západ. **3 body**
5. Uveďte vzťah príčina – následok, jestvujúci medzi dvoma informáciami z úryvku **A**, upresniac úlohu každej z nich (*príčina*, rešpektíve *následok*). **7 bodov**
6. Opište dve totalitné politické praktiky, uplatňované v Rumunsku (*România*), okrem tých spomínaných v daných úryvkoch. **6 bodov**
7. Uveďte podobnosť medzi udalosťami čo prebiehali v poddecembrovom Rumunsku. **4 body**

II. TEMA

(30 bodov)

Pozorne prečítajte nasledovný úryvok:

„Vojna pokračovala s ešte väčšou zanietenosťou na moldavskom fronte, v júli 1917, keď generál Averescu začína ofenzívu pri Mărăști, v snahe [...] poraziť Ústredné mocí. Ale po niekoľkých úspešných dňoch, Averescu pozastaví operácie kvôli situácie v Haliči a preto, že ruské vojská z Moldovy sú nedisciplinované, demoralizované a neorganizované. 24 júla/6 augusta, maršal von Mackensen začína silnú ofenzívu, s cieľom udeliť rumunským a ruským vojskám rozhodujúcu porážku, ktorá by bola donútila Rumunsko (*România*) vystúpiť z vojny. Boje vyvrcholia dňa 6/19 augusta, pri Mărășești, keď rumunské vojská zastavia napredovanie nemecko – rakúskych vojsk a zastavia tak ich ofenzívu.

Zjavuje sa ale nové nebezpečenstvo. Koncom leta roku 1917 revolučné udalosti z Ruska, hrozili rozbitím bojovej línie a narušením sociálnej a politickej stability v Moldove.[...]. 18 februára/3 marca 1918, nová ruská boľševická vláda, podpísala mier s Ústrednými mocami v Brest-Litovsku a vystúpila z vojny. Rumunsko (*România*) zostáva bez ruskej podpory, izolované od Západu. Po dvoch mesiacoch, rumunská vláda, vedená teraz[...] Alexandrom Marghilomanom, podpisuje dohodu v Bukurešti (*București*), po ktorej sa Rumunsko (*România*) stáva politicky a ekonomicky závislým od Ústredných mocí.

Rozhodujúce udalosti na bojiskách, rýchlo menia osud Rumunska (*României*). Na západnom fronte, spojenci neutralizujú poslednú nemeckú ofenzívu z júla 1918 a sústavne napredujú k Nemecku. V severnom Taliansku rakúsko-uhorské vojská sú porazené a Rakúsko – Uhorsko je nútené akceptovať prímerie [...].”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Opierajúc sa o tento úryvok, odpovedajte na nasledovné požiadavky:

1. Menujte rumunského generála spomínaného v úryvku. **2 body**
2. Uveďte storočie na ktoré sa vzťahuje úryvok. **2 body**
3. Uveďte alianciu a jej diplomatickú akciu, o ktorých hovorí aj úryvok. **6 bodov**
4. Uveďte dve udalosti na západnom fronte, o ktorých hovorí aj úryvok. **6 bodov**
5. Na základe daného úryvku, si vyjadrite názor o udalostiach na moldavskom fronte, podporiac ho dvoma informáciami z úryvku. **10 bodov**
6. Argumentujte za pomoci významnej historickej udalosti, výrok podľa ktorého Rumunsko (*România*) sa implikuje do medzinárodných vzťahov v druhej polovici XIX-ho storočia, vojenskými a diplomatickými akciami. (Boduje sa **opísanie** jednej významnej historickej udalosti a **používanie spojiviek**, čo vyjadrujú kauzalitu, ako i konklúzie.). **4 body**

III. TEMA

(30 bodov)

Vypracujte na asi dvoch stranách, esej o rumunských územiach, od miestnych autonómií až po implikovanie do medzinárodných vzťahov v stredoveku, berúc do ohľadu:

- Uviesť dve miestne autonómie z rumunských území, v IX – XIII storočí;
- Uviesť dve príčiny vzniku stredovekých centrálnych inštitúcií a menovať jednu centrálnu inštitúciu na rumunských územiach;
- Opísať jednu diplomatickú akciu, jedného predstaviteľa rumunských území z XV-ho storočia;
- Vyjadriť si mienku o vojenských udalostiach z rumunských území v XVI-om storočí a podporiť ju historickým argumentom.

Poznámka! Boduje sa používanie **adekvátneho historického vyjadrovania**, **štruktúra eseje**, zvýraznenie **vzťahu príčina následok** vypracovanie **historickej argumentácie** (opísanie jednej významnej historickej udalosti a používanie spojiviek, čo vyjadrujú kauzalitu, ako i konklúzie), rešpektovanie **chronologického/logického slovosledu** historických udalostí a zaradenie do rozpätia dvoch strán.